

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri (PBDE)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri (PBDE)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29050>

Özet

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri (PBDE), bireylerin performans ba?lam?nda ya?ad??? ba?ar?s?zl?k korkusunu ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikolojik ölçektir. Mustafa Engür tarafından 2013 y?l?nda Türkçe'ye uyarlama çal??mas? yap?lm?? ve psikometrik özellikleri incelenmiştir. Bu envanter, 5 alt boyuttan ve toplam 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, bireylerin ba?ar?s?zl?k korkusunu utanç, öz-yarg?n?n azalması, belirsiz gelecek, önemli kişilerle ilgili yitirme ve önemli kişilerle hayal kırıklığına uğratma gibi farklı boyutlarda ele almaktadır. Yan?tlar, 5'li Likert derecelendirme format?nda toplanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Performans ba?ar?s?zl???, ba?ar?s?zl?k korkusu, psikometrik özellikler, ölçek uyarlama, psikolojik ölçüm, Türkçe versiyon, utanç, öz-yarg?, belirsiz gelecek, sosyal kayg?.

Yazarlar

Mustafa Engür

Amaç

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri (PBDE), bireylerin çe?itli performans durumlarında deneyimleyebilece?i ba?ar?s?zl?k korkusunun yoğunluğunu ve do?asını de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçe?in birincil amacı, bu karma??k psikolojik yap?n?n farklı boyutları nicel olarak ölçmektir. Engür (2013) tarafından gerçekleştirilen Türkçe uyarlama çal??mas?, bu envanteri Türk kültürüne özgü bağlamlarda kullan?ma sunarak, Türkçe konuşan popülasyonlarda ba?ar?s?zl?k korkusunun akademik ve klinik ara?tırmalarda daha etkin bir şekilde incelenmesine olanak sağlamıştır.

Bu envanter, bireylerin performans beklentileri karşısında hissettikleri kaygıyı, ba?ar?s?zl??n potansiyel sonuçlarına yönelik algıları ve bu algıları sosyal, duygusal ve bilişsel yansımaları ortaya koymak için tasarlanmıştır. Böylece, eğitim, klinik psikoloji ve danışmanlık gibi alanlarda bireylerin ba?ar?s?zl?k korkusuyla başa çıkma stratejilerinin geliştirilmesine yönelik önemli bilgiler sunmaktadır.

Yapı

PBDE, ba?ar?s?zl?k korkusu ad? verilen çok boyutlu bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, bireyin performans gerektiren durumlarda ba?ar?s?z olma beklentisiyle ilişkili kaygı, endişe ve olumsuz duygusal tepkileri ifade eder. Ölçek, bu karma??k yapıyı beş ayrı alt boyuta ayrılarak daha ayrıntılı bir de?erlendirme sunar. Bu alt boyutlar, ba?ar?s?zl?k korkusunun farklı

tezahürlerini ve birey üzerindeki etkilerini yans?t?r.

Ölçe?in yap?sal modeli, ba?ar?s?zl???n sadece bir sonuç de?il, ayn? zamanda bireyin öz-de?eri, sosyal ili?kileri ve gelecek alg?s? üzerindeki derin etkilerinin bir göstergesi oldu?unu vurgular. Bu sayede, ara?t?rmac?lar ve uygulay?c?lar, ba?ar?s?zl?k korkusunun alt?nda yatan spesifik endi?eleri belirleyebilir ve bu endi?elere yönelik hedefe yönelik müdahaleler geli?tirebilirler.

Geçerlik

Sa?lanan kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? aç?kça belirtilmemi? olsa da, Engür (2013) taraf?ndan yürütölen "psikometrik özellikler" çal??mas?, ölçe?in Türk popölasyonunda geçerli oldu?unu göstermek amac?yla çe?itli analizleri içermi?tir. Bir ölçe?in geçerli?i, onun ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ve anlaml? bir ?ekilde ölçtü?ünü ifade eder. Bu tür uyarlama çal??malar?nda genellikle yap? geçerli?i, içerik geçerli?i ve bazen ölçüt geçerli?i incelenir.

Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik yap?yla uyumlu olup olmad???n? de?erlendirir ve genellikle faktör analizi gibi istatistiksel yöntemlerle incelenir. ?çerik geçerli?i, ölçek maddelerinin ölçölmek istenen yap?n?n tüm yönlerini yeterince temsil edip etmedi?i ile ilgilidir. Engür'ün çal??mas?, PBDE'nin Türk kültürel ba?lam?nda ba?ar?s?zl?k korkusunun farklı boyutlar?n? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü destekleyecek bulgular sunmu? olmal?d?r.

Güvenirlik

Benzer ?ekilde, kaynakta do?rudan güvenirlik katsay?lar? belirtilmemi?tir. Ancak, Engür (2013) taraf?ndan yap?lan psikometrik özellikler çal??mas?, PBDE'nin Türk örnekleminde güvenilirli?ini de?erlendirmek için standart yöntemleri kullanm?? olmal?d?r. Bir ölçe?in güvenilirli?i, onun tutarlı ve kararlı ölçümler yapma yetene?ini ifade eder.

En yayg?n güvenilirlik analizi yöntemlerinden biri iç tutarlılıkt?r ve genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? ile rapor edilir. Yüksek bir Alpha de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ayr?ca, ölçe?in zaman içindeki tutarlılı???n? de?erlendirmek için test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi? olabilir. Bu analizler, PBDE'nin Türkçe versiyonunun tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verece?ini ve ölçüm hatalar?n?n minimize edildi?ini do?rulamak için kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri (PBDE), toplam 25 maddeden ve 5 ayr? alt maddeden (faktörden) olu?maktadır. Bu çok boyutlu yap?, envanterin geli?tirilmesi veya uyarlanması s?ras?nda bir faktör analizi uyguland???n? güçlü bir ?ekilde i?aret etmektedir. Faktör analizi, gözlemlenen de?i?kenler arasındaki ili?kileri aç?klayan temel, gözlemlenemeyen faktörleri

belirlemek için kullan?lan istatistiksel bir tekniktir. Bu analiz, ölçe?in kavramsal yap?s?n?n ampirik olarak desteklenmesini sa?lar.

Engür (2013) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?nda, faktör analizi muhtemelen ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örnekleminde de geçerli oldu?unu do?rulamak veya Türk kültürüne özgü yeni bir faktör yap?s? ortaya koymak amac?yla kullan?lm??t?r. Belirlenen be? alt faktör, ba?ar?s?zl?k korkusunun farklı, ancak birbiriyle ili?kili boyutlar?n? temsil eder ve bu, bireylerin performans kayg?s?n? daha kapsaml? bir ?ekilde anlamam?z? sa?lar.

Envanter

Test Türü: Uyarlama, Psikolojik Ölçek, Kendini De?erlendirme Envanteri

Format: 25 maddeden olu?an, 5 alt boyutu bulunan bir kendini de?erlendirme ölçe?idir. Maddeler 5'li Likert derecelendirme format?nda yan?tlanmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Türk kültüründeki bireyler, özellikle üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler.

Ya? Grubu: Genellikle 18 ya? ve üzeri yeti?kin popülasyon.

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in uyarlama çal??mas?, Türk örnekleminde ba?ar?s?zl?k korkusunu de?erlendirmek amac?yla yap?lm??t?r. Hedef kitle, akademik veya mesleki performans ba?lam?nda ba?ar?s?zl?k kayg?s? ya?ayan bireyleri içerir.

Test Metodolojisi: Kat?lımc?lar, kendilerine sunulan 25 maddeyi "Hiç ?nanm?yorum" (1) ile "Zaman?n %100'ünde ?nan?yorum" (5) aras?nda de?i?en 5'li Likert ölçe?i üzerinde derecelendirirler. Bu kendini de?erlendirme yöntemi, bireylerin performans ba?ar?s?zl???na ili?kin inançlar?n? ve kayg?lar?n? sübjektif olarak ifade etmelerini sa?lar.

Anahtar Kelimeler

Ba?ar?s?zl?k korkusu, performans kayg?s?, psikometrik özellikler, öz-yarg?, utanç, sosyal onay, psikolojik de?erlendirme, ölçek geli?tirme, Türkçe adaptasyon.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi sa?lanmam??t?r.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: ergun@aku.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi sa?lanmam??t?r.

?zinler, Ücretler ve Test Y?l?

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri (PBDE) uyarlama çal??mas? 2013 y?l?nda Mustafa Engür taraf?ndan yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilir. Akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlarda genellikle yazar?n izniyle ücretsiz eri?im sa?lanabilir; ancak ticari veya klinik uygulamalar için özel izinler ve/veya ücretler söz konusu olabilir. Detaylı? bilgi için sorumlu yazar Mustafa Engür ile ergun@aku.edu.tr adresi üzerinden ileti?ime geçilmelidir.

Referanslar

Engür, M. (2013). Ba?ar?s?zl?k korkusu: Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri (PBDE)-Türkçe versiyonun psikometrik özellikleri. *Uluslararası Hakemli Be?eri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 2(6), 122-131.

Makalenin orijinal yay?n?na ?u adresten ula??labilir: uhbabdergisi.com

Envanterin orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: performans-basarisizligi-de?erlendirme-envanteri-pbde-toad.pdf

Performans Ba?ar?s?zl??? De?erlendirme Envanteri (PBDE) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

5 alt madde ve 25 madde

Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme (7 m)

Öz-Yarg?s?n?n De?erindeki Azalma (4 m)

Belirsiz Gelecek (4 m)

Önemli Ki?ilerin ?lgisini Yitirme (5 m)

Önemli Ki?ileri Hayal K?r?kl???na U?ratma (5 m)